

5na SESSIÓ ANUAL: INTERNATIONAL STANDING CONFERENCE FOR
THE HISTORY OF EDUCATION

Lloc: Westminster College Nort Hinskey-OXFORD-

Dates: 5-8 de setembre de 1983

Tema: Ciència, Tecnologia i Educació

Participants: La majoria procedien d'Europa, amb escassa participació dels països de l'Est, llevat d'hongaresos i polonesos que estaven més representats. Hi havia també estudiosos dels Estats Units, Canadà, India, Japó i Austràlia. Una absència important, els especialistes de l'Amèrica Llatina.

Conferències Plenàries:

- Charles WEBSTER - Paper de les societats científiques a Gran Bretanya al segle XVIII.

- J. DHOMBRES - Universitat de Nantes - Llibres de text de ciències i matematització del saber científic a França (1750-1850).

- Peter LUNDGREEN (universitat de Bielefield) L'educació en un estat industrial. El cas alemany al segle XIX.

Grups de treball:

- Seminari 1. Educació i desenvolupament econòmic.

Comunicacions presentades: 23

- Seminari 2. Difusió nacional i internacional del coneixement científic i tècnic. Comunicacions presentades: 7

- Seminari 3: La ciència i la tecnologia i els plans d'estudi: Comunicacions presentades: 16.

- Seminari 4. Ciència, tecnologia i educació superior. Comunicacions presentades: 11.

- Seminari 5. Ciència, tecnologia i educació a les societats pre-industrials. Comunicacions presentades: 14.

- Seminari 6. Ciència, tecnologia, educació i societat després de 1945. Comunicacions presentades 10.

En total, tenint en compte que ens falten comptabilitzar alguns treballs que es presentaren a darrera hora i que no figuren a les actes, ens en anem a un total aproximat de 90 treballs si incloem les tres conferències esmentades.

Resulta difícil, fins i tot després d'una lectura amb una certa calma, aventurar, almenys en el marc d'una breu ressenya crítica, una anàlisi del contingut de les comunicacions, per altra banda, com és lògic suposar, molt irregular; cal remarcar, malgrat tot, que el nivell mitjà és força estimable. A causa de l'exposat em limitaré a oferir una petita divagació sobre la temàtica de la Conferència.

S'observa una preferència envers el segle XIX, la qual cosa va, en molts casos, vinculada a la relació entre les necessitats de la revolució industrial i la creació d'una estructura d'ensenyament científic i/o tècnic més o menys desenvolupada d'acord, generalment, amb l'estadi de la revolució industrial als diferents països, vincle que trobem estudiat des de diversos angles, econòmic, estructural, programàtic, etc. Una anàlisi detallada ens permetria, potser, observar quina relació hi ha entre els models d'industrialització basats, fonamentalment, en les activitats productives industrials, bàsiques, de transformació, etc., i els programes de formació tècnica i científica. Si més no cal assenyalar que els treballs resulten prou interessants per endegar una anàlisi de tipus comparatiu entre els expressats models i la seva evolució en els diferents països; en aquest sentit, haurien estat bona per a nosaltres, la presència d'especialistes del món llatino-americà a causa de les possibles coincidències.

Cal assenyalar, també, l'interès que s'observa per la relació que s'estableix entre ciència, tecnologia i educació a les societats pre-industrials, tema que resulta suggestiu pels nostres països que estem pràcticament a les beceroles en aquest camp, ja que els estudis sobre aquesta qüestió són pràcticament inexistents, al menys abans de la darrera trentena del segle XVIII, és a dir amb anterioritat a la fundació de les Juntas de Comercio.

Val la pena assenyalar, per altra banda, el gruix que presenten els treballs que relacionen l'economia i l'educació, els quals, probablement, per allò que assenyalàvem abans de relació entre revolució industrial i formació tècnico-científica, s'han circumscrit especialment al segle XIX.

Finalment caldria recordar, potser, la relativa importància i evident interès, dels treballs que fan referència a la història recent de la ciència i la tecnologia en el món de l'educació i la seva immersió en el teixit social, que pequen, al meu entendre, però, d'exessiu sociologisme.

S'observen a més moltes mancances, la qual cosa és perfectament lògica, algunes de les quals resulten, malgrat tot, quelcom preocupants. N'enumeraré algunes:

La poca importància atorgada a la reflexió teòrica, almenys des de l'angle quantitatiu, fet que s'agreuja pel desequilibri existent entre els estudis que tracten sobre l'educació professional i tècnica, en comparació amb els que tenen relació amb l'ensenyament científic.

La desproporció existent entre els aspectes merament descriptius del procés de desenvolupament de l'ensenyament científico-tècnic, als diversos estats, i l'anàlisi crítica de l'esmentat desenvolupament.

En tercer lloc, voldria assenyalar el pràcticament nul interès per la formació tècnica i professional que s'ha portat a terme al marge de l'educació institucionalitzada, principalment pels propis industrials i les seves corporacions i per les associacions obreres.

En parlar d'aspectes preocupants, no formulo cap mena de crítica als participants del Congrés, en la seva majoria especialistes d'història de l'educació, que van complir, en línies generals, la seva comesa, sinó que em lamento de la falta d'estudiosos d'altres àrees, especialment d'història de la ciència, que hagueren pogut omplir els esmentats buits.

Convé puntualitzar que els organitzadors van intentar pels mitjans al seu abast, donar un caràcter interdisciplinar al Congrés com mostra l'encàrrec de les tres conferències plenàries a historiadors de la ciència, els quals van ajudar, en part, a suplir les esmentades mancances.

Com a cloenda voldria afegir alguna impressió de tipus subjectiu que caldria confirmar. Pel que fa al meu grup de treball, el cinquè, en vaig treure la conclusió que els seus participants, provinents quasi tots del camp de les humanitats, tenien un coneixement de l'evolució

del pensament científic i de la història de les descobertes tecnològiques molt superior a la gent equivalent de les nostres latituds; en aquest sentit, voldria assenyalar que en un treball del seminari sisè, el comunicat explicitava els programes d'història de la ciència a l'ensenyament del seu país, Polònia, del 1945 ençà, fet que posa en evidència, per via de contrast, el caràcter neoescolàstic del nostre ensenyament, amb unes pinzellades, no sempre reeixides, d'adequació al món d'avui.

J. MONES

Vet aquí la distribució de les comunicacions a cada seminari o grup de treball, amb el títol de cada article en la llengua en què fou presentat (anglès, francès o alemany):